

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय
आश्रमशाळा व अनुदानित आश्रमशाळांमध्ये
राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या अनुषंगाने
नवीन अभ्यासक्रम व पाठ्यक्रमाची
अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने
राज्यस्तरीय सुकाणू समिती स्थापन
करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: शाआशा-११२५/प्र.क्र.१७४/का-१३
(ई-ऑफिस क्र.१२२१२३९)
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- ६ ऑगस्ट, २०२५

- वाचा :-** १) बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, २००९.
२) महाराष्ट्र बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क नियम, २०११.
३) राष्ट्रीय शिक्षण धोरण- २०२०
४) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०२२/प्र.क्र.४९/एसडी-६,
दिनांक २४ जुन, २०२२.
५) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.४६/एसडी-४,
दिनांक २४ मे, २०२३
६) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०१२/प्र.क्र.८८/एसडी-६,
दिनांक १६ जानेवारी, २०२३
७) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.९४/एसडी-४,
दिनांक १६ एप्रिल, २०२५

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण-२०२० अनुसार ५+३+३+४ आकृतीबंधातील शिक्षणाचे प्रारंभिक बाल्यावस्था संगोपन व शिक्षण (ECCE) यावर आधारित पायाभूत स्तर तसेच शालेय शिक्षण, शिक्षक शिक्षण व प्रौढ शिक्षण या घटकांचे अवलोकन करून राज्यात राष्ट्रीय शिक्षण धोरणाची गुणवत्तापूर्ण व प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी मा.मंत्री, शालेय शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली संदर्भ क्र. ५ येथील दिनांक २४ मे, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये राज्यस्तरीय सुकाणू समिती स्थापन करण्यात आली आहे.

मा. मंत्री, शालेय शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित केलेल्या राज्यस्तरीय सुकाणू समितीने राज्य अभ्यासक्रम आराखडा (पायाभूत स्तर) २०२४, पायाभूत शिक्षण अभ्यासक्रम २०२४ तसेच राज्य अभ्यासक्रम आराखडा (शालेय शिक्षण) २०२४ यांना मान्यता प्रदान केलेली आहे. यादृष्टीने राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र (State Council of Educational Research And Training, Maharashtra) पुणे यांचेमार्फत तयार करण्यात आलेल्या राज्य अभ्यासक्रम आराखडा (पायाभूत स्तर) २०२४, तसेच राज्य अभ्यासक्रम आराखडा (शालेय शिक्षण) २०२४ मधील तरतुदी योग्य त्या बदलांसह टप्प्या-टप्प्याने लागू करण्यास संदर्भ क्र. ७ येथील दिनांक १६ एप्रिल, २०२५ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय आश्रमशाळा व अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. सदरील आश्रमशाळा निवासी असल्याने राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या अनुषंगाने शालेय शिक्षण विभागाने विहीत केलेल्या तरतूदी आवश्यक त्या बदलासह नवीन शैक्षणिक धोरण लागू करणे तसेच त्याची कार्यपद्धती निश्चित करणे आणि शैक्षणिक बाबींसाठी नियोजन करणे याकरिता राज्यस्तरीय सुकाणू समिती स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विधाराधीन होती.

शासन निर्णय :

आदिवासी विकास विभागांतर्गत शासकीय आश्रमशाळा व अनुदानित आश्रमशाळा कार्यरत आहेत. प्रस्तावनेत नमूद पार्श्वभूमी विचारात घेऊन सदरील आश्रमशाळा निवासी असल्याने राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या अनुषंगाने शालेय शिक्षण विभागाने विहीत केलेल्या तरतूदी आवश्यक त्या बदलासह नवीन शैक्षणिक धोरण लागू करणे तसेच त्याची कार्यपद्धती निश्चित करणे आणि शैक्षणिक बाबींसाठी नियोजन करणे याकरिता शिफारस करण्यासाठी पुढील प्रमाणे राज्यस्तरीय सुकाणू समितीची स्थापन करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	समिती सदस्यांचे नाव	पदनाम
१.	मा. मंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य	अध्यक्ष
२.	मा. राज्यमंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य	उपाध्यक्ष
३.	सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
४.	आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे	सदस्य
५.	संचालक, राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे	सदस्य
६.	डॉ. रामदास आत्राम, (कुलगुरु, डॉ.बी.आर. आंबेडकर सामाजिक शास्त्र विश्वविद्यालय, महू, म.प्र.)	सदस्य
७.	श्री.महेश दाबक (सदस्य, सुकाणू समिती शालेय शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य)	सदस्य
८.	श्री.शरद शेळके (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
९.	श्रीमती ज्योती जपे (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
१०.	डॉ. अण्णासाहेब कोल्हटकर (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
११.	डॉ. दयानंद राठोड (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
१२.	श्री.विरेंद्र प्रभाकर महाजनी (सैनिकी शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
१३.	डॉ. हमराज उइके (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
१४.	डॉ. श्रीपाद ढेकणे (सदस्य, सुकाणू समिती शालेय शिक्षण विभाग, महाराष्ट्र राज्य)	सदस्य
१५.	डॉ. आदित्य शिंदे (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
१६.	श्रीमती स्वाती एस. ताडफळे (शिक्षणतज्ञ)	सदस्य
१७.	डॉ. धनराज पाटील	सदस्य
१८.	श्री.मुकुंद सुर्यवंशी (शिक्षक, शा.आ.शाळा)	सदस्य
१९.	आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक	सदस्य सचिव

२. आदिवासी विकास विभागांतर्गत असलेल्या शासकीय आश्रमशाळा व अनुदानित आश्रमशाळा निवासी असल्यामुळे राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० च्या अनुषंगाने शालेय शिक्षण विभागाने विहित केलेले नवीन शैक्षणिक धोरण लागू करणे तसेच त्याची कार्यपद्धती निश्चित करणे आणि शैक्षणिक बाबींसाठी नियोजन याबाबत उक्त गठीत केलेल्या सुकाणू समितीने मार्गदर्शन व शिफारस करावी.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०८०६१६१२२७२३२४ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शंकर त्र्यं. जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.४०० ०३२.
३. मा. उपमुख्यमंत्री (गृह) महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.४०० ०३२.
४. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.४०० ०३२.
५. मा.मंत्री (आदिवासी विकास), महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई :- ४०० ०३२.
६. मा.राज्यमंत्री (आदिवासी विकास), महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई :- ४०० ०३२.
७. सर्व सन्माननीय सदस्य (मार्फत- आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक).
८. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
९. सचिव, आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
१०. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
११. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
१२. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे/नाशिक/नागपूर/अमरावती.
१३. शिक्षण संचालक (प्राथमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१४. शिक्षण संचालक, (माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१५. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
१६. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
१७. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
१८. सर्व सह/उप सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. संचालक, अर्थ व लेखा, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प
२१. सर्व अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२२. सर्व मुख्याध्यापक, शासकीय व अनुदानित आश्रमशाळा
२३. निवडनस्ती (का-१३) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.